

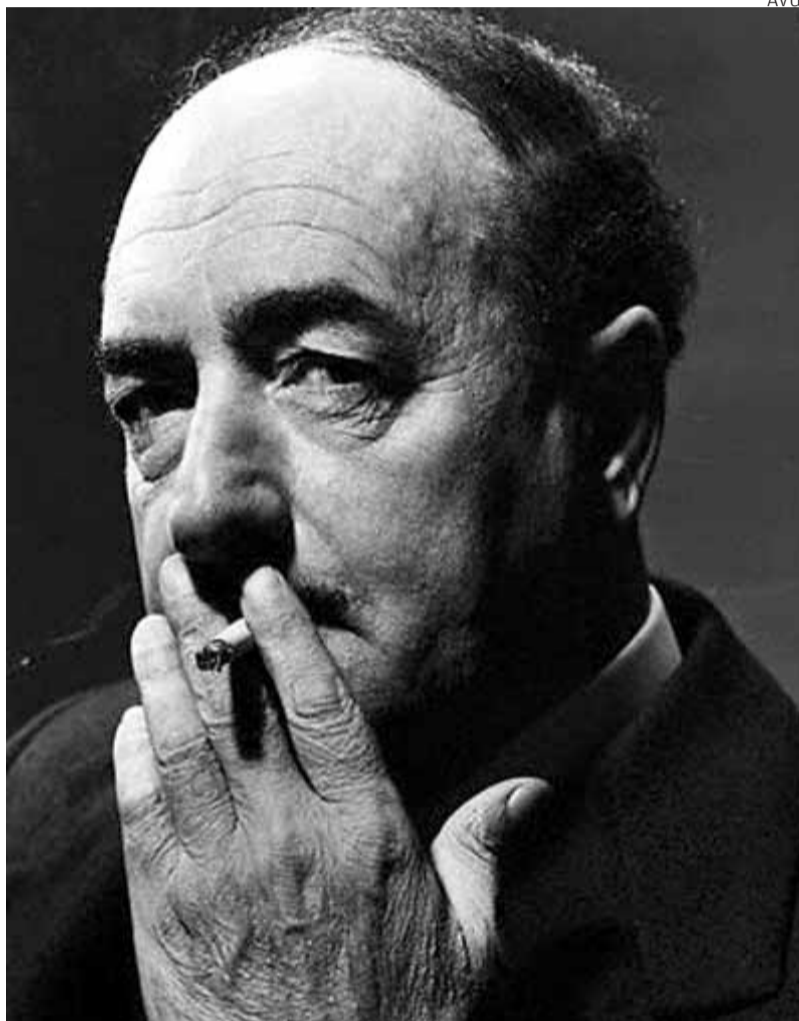
Poesia

'Ed è subito sera'

David Castillo

Després de la mallorquina i surrealista coincidència de la doble traducció dels *Cants òrfics*, alguns dels que hem tingut la poesia italiana com a referència (Pavese, Montale, Ungaretti, Saba, Bassani, Pasolini i companyia), ens vam quedar una mica parats pensant que amb la quantitat de coses que queden per traduir -singularment en el nostre àmbit català i/o poètic- s'havia de repetir una obra magna com la de Dino Campana. L'estupefacció ha passat ràpid, encara més davant la luxosa edició de l'obra poètica completa de Salvatore Quasimodo, en una traducció conjunta de Susanna Rafart i d'Eduard Escoffet, amb una encertada introducció de Francesco Ardolino.

Què es pot dir a les noves generacions de Salvatore Quasimodo quan tants poetes que es van iniciar al segle XX es van rendir davant la barreja de força natural i espiritual dels seus versos. Quasimodo ha estat un dels poetes mediterranis més llegits del segle XX, en alguns moments amb una incidència només comparable a Kavafis, el poeta d'Alexandria. El representatiu poema inicial, *Ed è subito sera*, que va donar títol a la seva de les primeres compilacions de la seva poesia, ja ho diu tot: "*Ognuno sta solo sul cuor della terra / trafitto da un raggio de sole. / ed è subito sera*". Atenent a la sempre tòpica dita

El sicilià Salvatore Quasimodo va rebre el premi Nobel del 1959

del *traduttore traditore*, la consolidada poeta Rafart i el jove Escoffet ens ofereixen una versió, que vostès podran jutjar: "Tothom es troba sol en el cor de la terra / travessat per un raig de sol: / i el vespre ve tot d'una".

No és la primera vegada que el poeta sicilià ha estat traduït al català. Ardolino repassa al pròleg la relació de diferents poetes i crítics de la postguerra i, fins i tot, inicia la seva introducció amb els divertits comentaris

Obra poètica

Salvatore Quasimodo
Edicions del Salobre
Port de Pollença, 2007
Preu: 29 euros
Pàgines: 316

■ Un dels clàssics de la poesia del segle XX, Salvatore Quasimodo, apareix en una luxosa edició, en versió de Susanna Rafart i Eduard Escoffet. Premi Nobel del 1959, el poeta sicilià va evolucionar d'un hermetisme inicial, minimalista, a una última època d'un classicisme de gran senzillesa i puresa

1 2 3 4 5

de Rosa Leveroni arran d'un dinar a Can Costa amb el poeta sicilià, que ella mateixa i Garcés, Manent, Bordas, Palau i Fabre, Castellet, Valverde i Triadó li van oferir. Els comentaris sobre la jove acompanyant de Quasimodo resulten antològics.

Nascut a Sicília el 1901 i mort a Nàpols el 1968, Quasimodo va participar des de la seva joventut en alguns dels moviments més importants del segle, des de l'hermetisme, que tant va condicionar la poesia italiana i que tan bona recepció va tenir en altres països, fins al classicisme d'una depuració extraordinària, que el va dur fins a una concepció senzilla i pura. Pel camí va intervenir com a periodista i articulista en els debats del seu temps contra el feixisme, va militar tímidament al PCI i també va actuar com a brillant traductor dels clàssics i com a crític teatral en diferents tribunes. El seu llibre *El poeta i el polític* era una lectura obligatòria per a tots els que volien acostar-se a una visió oberta de l'home modern, sense intel·lectualismes estèrils. La mitificació de la terra, el paradís mediterrani i la confrontació de la vida urbana com a representació de la soledat potser han estat algunes de les constants que l'han fet particularment accessible al públic. La mitologia, la barreja entre l'evocació i la buidor metafísica van obrir pas a la seva obra més musical i narrativitzant, d'una modernitat lluent. Salvatore Quasimodo ens fa pensar mentre la cadència del seu vers ens omple. Deliciosament.*

ANIMUS MOLESTANDI

La frase màgica

PATRÍCIA GABANCHO

Jo tampoc no he llegit *El Zoo d'en Pitus*, però m'imagino que acaba bé perquè és una història tendra i simpàtica. En Sorribas era un narrador generós, que va posar la seva capacitat de generar històries al servei del petits. I, en efecte, successives quintes de catalans han resseguit les peripècies del nen malalt i els seus amics. Aquestes coses acaben sent com un signe d'identitat, igual que els infants de Buenos Aires -sigui quina sigui la generació- tenim impresa una barreja de davantal blanc i quaderns folrats amb un paper que dibuixava teranyines i, de tant en tant, una aranya petitona. A classe, buscar-hi les

aranyes en la trama era hipnòtic.

El problema és que els mestres continuen programant *El Zoo d'en Pitus* en el mateix curs que el van llegir els pares, ara fa vint o trenta anys, sense tenir en compte que entremig ha passat l'huracà tecnològic que ha escombrat, o gairebé, la innocència, la tendresa lectora i l'emoció senzilla. A determinades edats, i parlo de poquets anys, els infants volen marxa, coses dures. Bona part de les lectures obligatòries de primària i de l'ESO estan desfasades: no dic que no es llegeixi això, dic que es llegeixi abans. No cal tenir cap por de la capacitat

lectora dels crios: tots els nens tenen contes, i els adoren, quan són petits.

La qüestió és que no es trenqui

aquest fil: fer-ne una cadena des del primer conte fins al primer *bestseller* per arribar al primer llibre adult. El que més dinamita la continuïtat és la infantilització de les lectures manades als deu, dotze anys. I les que els venen després, és clar. L'adolescència és terreny adobat per llegir Kafka -quin noi o noia pot no entendre *La metamorfosi*, amb la que està passant?- o Maquiavel, que ells tot els dia conspiren o veuen conspiracions al voltant. Això és el que ha llegit el meu

fill, fora de l'escola. Al batxillerat la cosa ha millorat, però les lectures de l'ESO, les ha odiades gairebé totes.

I, per això, l'altre dia em va dir

una frase màgica. Li vaig regalar una novel·la d'aquesta nova tongada de narradors nascuts a l'àrea metropolitana que escriuen en castellà. Una gent que en general fa novel·les lleugeres, amb humor i sense moll de l'os, però al capdavant un món que el meu fill pot compartir. Li vaig preguntar que què tal. "Bé -va dir-, és divertida. Però està mal escrita". Dissent anys, batxillerat públic, branca de ciències. I això no ho ha fet l'escola.*